

OBSAH

Předmluva	9
1. Spolková republika Německo – několik pohledů na zemi	13
1.1 Správní členění	13
1.2 Politický systém, legislativa, exekutiva	14
1.3 Stručný historický přehled	17
1.4 Ekonomika a zemědělství	18
1.5 Zeměpisná charakteristika	21
1.6 Obyvatelstvo, rodina, mládež	22
1.7 Náboženství	27
1.8 Věda a kultura	28
2. Vzdělávací a kulturní politika	31
2.1 Forum Bildung + Bildung Plus	32
2.2 Zprávy OECD (<i>Organization for Economic Co-Operation and Development</i> , Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj)	34
2.2.1 Zpráva <i>Bildung auf einen Blick 2005</i>	34
2.2.2 Zpráva <i>Bildung auf einen Blick 2007</i>	36
2.3 Zpráva Vzdělávání v Německu (<i>Bildung in Deutschland</i>)	40
2.4 Aktuální témata německé vzdělávací politiky	41
2.5 Mezinárodní a evropská dimenze ve vzdělávání	47
2.5.1 Mezinárodní a evropská dimenze vzdělávací politiky	47
2.5.1.1 Základní kompetence a principy	48
2.5.1.2 Mezinárodní a evropská dimenze vzdělávací politiky na úrovni primárního až vyššího sekundární vzdělávání	49
2.5.1.3 Mezinárodní a evropská dimenze vzdělávací politiky na úrovni terciárního vzdělávání	51
2.5.2 Zahraniční a kulturní politika	51
3. Vzdělávací systém Německa	53
3.1 Krátký pohled do historie	53
3.1.1 Vývoj ve Spolkové republice Německo do roku 1990	53
3.1.2 Vývoj v Německé demokratické republice do roku 1990	54
3.1.3 Vývoj k německé jednotě ve vzdělávání od roku 1990	55
3.2 Základní charakteristika vzdělávacího systému	55
3.3 Řízení a financování školství	58
3.3.1 Základní principy a právní základy	58

3.3.2	Financování	60
3.4	Struktura vzdělávacího systému	61
3.4.1	Vzdělávací instituce	61
3.4.1.1	Preprimární stupeň	61
3.4.1.2	Primární stupeň	62
3.4.1.3	Nižší sekundární stupeň	63
3.4.1.4	Vyšší sekundární stupeň	65
3.4.1.5	Příprava na povolání	66
3.4.1.6	Terciární stupeň	68
3.4.1.7	Další vzdělávání (<i>Weiterbildung</i>) / Vzdělávání dospělých (<i>Erwachsenenbildung</i>)	70
3.4.2	Ukončování studia, závěrečné zkoušky / Přechody mezi stupni / Přijímání ke studiu	70
3.4.3	Vzdělávání učitelů	76
3.4.3.1	Vzdělávání učitelů v Hesensku	78
3.4.3.2	Vzdělávání učitelů v Sasku	80
4.	Evaluace vzdělávacího systému a vzdělávacích zařízení	83
4.1	Strategie monitorování vzdělávacího systému	83
4.2	Evaluace škol	86
4.3	Srovnávání školní úspěšnosti žáků	87
4.3.1	Účast Německa v mezinárodních srovnávacích školní úspěšnosti	87
4.3.2	Německá národní srovnávání školní úspěšnosti	92
4.4	Zajišťování kvality prostřednictvím rozvoje vzdělávacích standardů	93
4.5	Hodnocení žáků ve školách	94
4.5.1	Známky a vysvědčení	94
4.5.2	Maturitní zkouška	95
5.	Raná podpora dětí a žáků	97
5.1	Hlavní principy rané podpory dětí a žáků	97
5.2	Hlavní organizační formy rané podpory dětí a žáků	99
6.	Imigranti v německé společnosti a ve školním vzdělávání	102
6.1	Vývoj přistěhovalců v Německu	103
6.2	Vymezení problematiky a základních pojmů	104
6.3	Problematika imigrantů ve školním vzdělávání v pohledu odborníků a výzkumu	107
6.4	Opatření na podporu imigrantů	110
7.	Výuka cizím jazykům a jazyková podpora imigrantů	118
7.1	Organizace výuky cizím jazykům	119
7.2	Raná výuka cizím jazykům	120
7.3	Jazyková podpora imigrantů – situace v letech 2000–2007	122
7.4	Jazyková podpora imigrantů – navrhovaná a realizovaná opatření	124

7.5	Bilingvní vyučování	128
7.5.1	Zpráva Pracoviště pro interkulturní konflikty a společenskou integraci 2005	129
7.5.2	Zpráva Pracoviště pro interkulturní konflikty a společenskou integraci 2006	132
7.6	Poznatky Sdružení pro ranou vícejazyčnost v denních zařízeních pro děti a ve školách	134
7.7	Jazyková podpora dětí a mladistvých z rodin imigrantů – příklad spolkové země Hesensko	136
7.8	Jazyková podpora dětí a mladistvých z rodin imigrantů – příklad spolkové země Sasko	136
8.	Empirický výzkum školního vzdělávání v Německu: současný stav, strategické záměry, projekty	140
8.1	Výzkum vzdělávání v Německu – vývoj, stav, strategické záměry	141
8.1.1	Empirický výzkum vzdělávání – vymezení pojmu	141
8.1.2	Nástin vývoje empirického výzkumu vzdělávání v Německu	142
8.1.3	K současnému stavu empirického výzkumu vzdělávání v Německu	143
8.1.4	Perspektivy výzkumu vzdělávání – strategické záměry	145
8.2	Zdroje podpory empirického výzkumu vzdělávání v Německu	146
8.2.1	Podpora poskytovaná Německou společností pro výzkum (DFG)	146
8.2.2	Podpora poskytovaná Spolkovým ministerstvem pro vzdělávání a výzkum (BMBF)	148
8.2.3	Podpora poskytovaná Komisí Spolku a zemi pro plánování vzdělávání a podporu výzkumu (BLK)	149
8.2.4	Podpora poskytovaná Stálou konferencí ministrů školství v zemích Spolkové republiky Německo (KMK)	149
8.3	Vybrané projekty	150
8.3.1	BIQUA – Bildungsqualität von Schule (http://www.ipn.uni-kiel.de/projekte/biqua/)	150
8.3.2	DESI – Deutsch Englisch Schülerleistungen International (http://www.dipf.de/desi/)	151
8.3.3	SINUS (http://www.sinus-transfer.de/)	152
8.4	Bilance aktivit směřujících k podpoře empirického výzkumu vzdělávání v Německu	154
	Literatura	154
9.	Aktuální situace a perspektivy německého školství	157
9.1	PISA: šok	158
9.2	Zpráva o stavu školství	160
9.2.1	Celkový čas strávený ve vzdělávacích zařízeních	161
9.2.2	Financování a řízení školství	163
9.2.3	Předškolní výchova	164

9.2.4 Organizace výuky, vysvědčení, testy	164
9.2.5 Přechod ze školy na pracovní trh	165
9.2.6 Vysoké školství a „přetížení“	165
9.3 Sociální funkce školy a německý tříčlenný školský systém	167
9.4 Školní situace imigrantů	170
9.5 Kvalita škol a výsledky PISA	171
Případová studie 1: Vzdělávací systém Hesenska	175
1. Základní údaje o zemi	175
2. Vzdělávací politika	177
3. Struktura vzdělávacího systému	178
3.1 Preprimární stupeň	178
3.2 Primární stupeň	179
3.3 Nižší sekundární stupeň	181
3.4 Vyšší sekundární stupeň	186
3.5 Školy připravující na povolání (<i>Berufliche Schulen</i>)	189
3.6 Mezinárodní a evropská dimenze	190
3.7 Hodnocení žáků	190
3.8 Terciární stupeň	191
3.9 Další vzdělávání	192
Případová studie 2: Vzdělávací systém Saska	194
1. Základní údaje o zemi	194
2. Vzdělávací politika	196
3. Struktura vzdělávacího systému	197
3.1 Předškolní výchova (<i>Vorschulbildung</i>)	197
3.2 Všeobecně vzdělávací školy (<i>Allgemein bildende Schulen</i>)	198
3.3 Individuální podpora (<i>Individuelle Begleitung</i>)	201
3.4 Lužickosrbské školy	202
3.5 Výuka cizím jazykům na všeobecně vzdělávacích školách	202
3.6 Školy připravující na povolání (<i>Berufsbildende Schulen</i>)	203
3.7 Druhá vzdělávací cesta (<i>Der zweite Bildungsweg</i>)	205
3.8 Univerzity a vysoké školy	205
3.9 Soukromé školy	206
Literatura ke kapitolám 1–7 a případovým studiím 1, 2	208
Seznam použitých zkratk	215
Summary	218
Informace o autorech	223